

קצוות הארץ

על ראש אמה

גידול ותאגור

לפני שניהנה מפירות עמלנו, מצווה אותנו התורה לייחד חלק מהפירות והירקות להחזקת הקומה הרוחנית בעם ישראל, ולתמיכה בשכבות החלשות. חובה זו מתחלקת לכמה חלקים:

תרומה

הגדרה: פירות שניתנים לכהנים כדי לאפשר להם לעבוד במקדש ללא טרדות.
מיועדת ל: כהנים טהורים בלבד.
כמות נדרשת: אין כמות מינימלית.
בימינו: כולנו טמאים ולכן אין אפשרות שימוש בתרומה, זורקים אותה עטופה. תרומה של שמן אפשר לתת לכהן להדלקת נרות.

מעשר ראשון

הגדרה: מיועד לאפשר ללויים לשרת במקדש ללא טרדות.
מיועד ל: לויים, ומי שהם מרשים לו. לא דווקא טהורים.
כמות נדרשת: עשירית מהפירות (10%).
בימינו: לדעת רוב הפוסקים צריך לתת ללויים, במקום זה אפשר להיות מנוי בבית האוצר.

תרומת מעשר

הגדרה: מהמעשר שקיבלו נותנים הלויים תרומה לכהן.
מיועדת ל: כהנים טהורים בלבד.
כמות נדרשת: עשירית מהמעשר (1% מכלל הפירות).
בימינו: נוהגים בה כבתרומה.

מעשר שני

הגדרה: מעשר שמיועד לאכילה בירושלים בטהרה, מופרש רק בחלק מהשנים (ראשונה, שנייה, רביעית וחמישית לשמיטה).
מיועד ל: בעל הפירות כשהוא טהור, ומי שהוא מרשה לו.
כמות נדרשת: עשירית מן הנותר לאחר ההפרשות הקודמות.
בימינו: אין אפשרות לאכול בטהרה, ולכן מחללים את קדושת המעשר על מטבע.

מעשר עני

הגדרה: בשנים שלא מפרישים בהן מעשר שני (שלישית ושמיטת לשמיטה) מפרישים מעשר לטובת העניים.
מיועד ל: עניים, לא דווקא טהורים.
כמות נדרשת: עשירית מן הנותר לאחר ההפרשות הקודמות.
בימינו: יש לתת לעניים, במקום לתת בכל פעם אפשר לעשות מנוי בבית האוצר.

סדר ההפרשה:

מפרישים

מוציאים מן הפירות קצת יותר ממאית.

אומרים

אומרים את נוסח ההפרשה וכך מייעדים את הפירות לחלקי ההפרשה השונים.

נותנים

את המאית שהפרשנו עוטפים ומשליכים (יש מקפידים לשרוף או לקבור), את שאר המעשרות נותנים ללוי או לעני, והמנויים בבית האוצר נותנים דרך הקרן.

בית האוצר

להצטרפות לבית האוצר

בתרומות ומעשרות ישנם שלושה מרכיבים שלא תמיד זמינים לכל אחד:

מטבע מעשר שני

הבעיה: לא לכל אחד יש מטבע לחילול מעשר שני, וגם למי שיש מטבע היא מתמלאת עם הזמן וצריך לזכור לטפל בה.

הפתרון: בבית האוצר ישנה מטבע השייכת לכל מנוי, עליה הוא מחלל את המעשר. מנהלי בית האוצר דואגים שהמטבע תמיד תהיה פנויה לחילולים נוספים.

נתינת מעשר ללוי

הבעיה: לא תמיד נמצא לוי זמין, ולפעמים מדובר בכמות מעשר קטנה.

הפתרון: למנויי בית האוצר יש הסכם הלוואה עם לוי מיוחס, כך שבכל פעם שמעשרים שווי הפירות מתקדז מההלוואה, ובעל הפירות רשאי לאכול מהם.

נתינת מעשר לעני

הבעיה: לא תמיד קיים עני זמין, לעני לא תמיד נעים לקבל, ובפרט כשמדובר בכמות קטנה.

הפתרון: למנויי בית האוצר יש הסכם הלוואה עם קרן לטובת העניים, בכל פעם שמעשרים שווי הפירות מתקדז מההלוואה, ובעל הפירות רשאי לאכול מהם. הכסף שנצבר מחולק למוגדרים עניים על פי ההלכה.

אם אתם מנויים בבית האוצר, אינכם צריכים לדאוג לנתינת התרומות והמעשרות: אתם רק צריכים להפריש קצת יותר ממאית, לומר את הנוסח, ולהשליכה לאחר מכן.

קטיף עצמי תירוטי

פירות שנקטפים במהלך קטיף עצמי שמשלמים עליו - חייבים במעשרות. כדי לאפשר אכילה במהלך הקטיף יש לבקש רשות מבעל המקום, לקטוף כמה פירות ולומר נוסח להפרשה מראש (מובא בעמוד 15).

היעור מעשרות

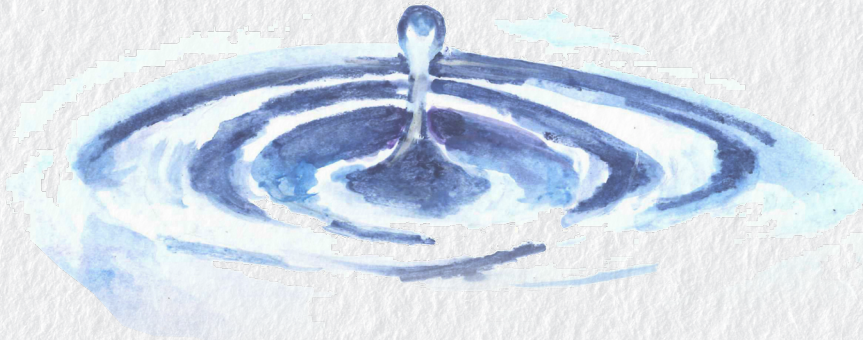
התרומות והמעשרות נוהגים במחזורים של שלוש שנים: בשנתיים הראשונות מעשר שני, ובשנה השלישית מעשר עני. בסיומו של מחזור זה, ביום טוב אחרון של פסח בשנה שלאחר מכן (רביעית ושביעית), מצווה התורה לסיים את הפרשת התרומות והמעשרות עד כה:

**מי שברשותו מטבע
שחיללו עליו מעשר
שני ונטע רבעי -**
יכלה אותו בכל דרך
שהיא, או יחלל אותו
על סוכר ואותו יכלה.

**מי שברשותו תרומה
או חלה שעליו
להשליך או לשרוף -**
יעשה זאת לפני
הביעור.

**תרומות שלא ניתנו
לכהן, או מעשר
שעדיין לא ניתן ללוי
או לעני -**
יש ליתנם לפני זמן
הביעור.

**פירות מהשנה
הקודמת שאינם
מעושרים -**
יש לעשרם לפני
זמן הביעור.

ידידי מעשרות

**בשנים שבהן חל ביעור מעשרות -
בשביעי של פסח מצווה לומר את ידידי המעשרות.**

בימינו יש הסוברים שלא אומרים את הוידוי, משום שאיננו זוכים לקיים את כל התרומות והמעשרות כתקנם: איננו נותנים את כולם לכהן, איננו אוכלים אותם בטהרה ועוד. לעומתם יש שנהגו גם בזמן הזה לומר את נוסח הוידויי זכר למקדש.

צלה - נטע יבץ

בימינו: פירות שלוש השנים הראשונות אסורים באכילה ובהנאה. את פירות השנה הרביעית אין אפשרות לאכול בקדושה, ולכן מחללים את קדושתם על מטבע.

התורה אסרה לאכול מיבול שלוש השנים הראשונות של העץ ("עדלה"), ואילו יבול השנה הרביעית ("נטע זבתי") מיועד לאכילה בקדושה בירושלים.

כשקונים עץ חדש

מניין שנות הערלה מתחיל מהרגע שבו העץ נשתל בקרקע, גם אם מדובר בעץ בוגר.

עץ שהיה מונח במשתלה באופן החייב בערלה - אפשר להמשיך ולמנות את השנים מעת שנשתל במשתלה. לדוגמה: אם קנו עץ בן שנתיים מספיק להמתין עוד שנה אחת. לשם כך נדרש שלאורך כל הזמן במשתלה העץ יהיה שתול בגוש אדמה משמעותי, יהיו נקבים רחבים בתחתיתו (2 ס"מ), והוא יהיה מונח ישירות מעל גבי הקרקע ללא חציצה.

במשתלה ללא פיקוח הלכתי אין דרך לוודא אם התנאים הללו התקיימו לאורך כל שנות גידול העץ, ולכן יש למנות שלוש שנים מעת הנטיעה בגינה.

כשקונים במשתלה עם פיקוח הלכתי, על העץ ישנה תווית המסמנת את שנת השתילה, ואת השנה שממנה יהיה מותר לאכול מהפירות.

איך סופרים את השנים?

מניין שנות הערלה מורכב משלושה נתונים:

3

לאחר שהעץ בן 3, הפירות שיתחילו לגדול בו עד לט"ו בשבט באותה שנה - אסורים, ורק פירות שיתחילו לגדול לאחר מכן מותרים.

2

העץ יהיה בן שנה ב-א' בתשרי גם אם לא עברה שנה שלמה מנטיעתו, ובתנאי שהוא נשתל לפני ט"ז באב.

1

שנות הערלה מתחלפות בראש השנה, א' בתשרי.

לדוגמה: עץ שנשתל בט"ו באב תש"פ נחשב בן שלוש ב-א' בתשרי תשפ"ג, ופירות שמתחילים לגדול בו לאחר ט"ו בשבט תשפ"ג מותרים באכילה (אך יש לפדות אותם כנטע רבעי).

כשקונים פירות בשוק

עולם הכשרות עוקב אחר מניין שנות המטעים בארץ, ובמקומות בעלי פיקוח כשרות מאושרים לשיווק רק פירות שגדלו במטעים ששנות הערלה שלהם כבר עברו.

לגבי חלק ממיני הפירות קיימת מחלוקת אם הם מוגדרים כאילן שחייב בערלה (לדוגמה: פפאיה, פסיפלורה, פטל). ברמת כשרות רגילה מקילים בכך ומתירים שיווק של פירות שגדלו בשנים הראשונות של הצמח.

בדוכנים ללא תעודת כשרות נמכרים גם פירות ערלה, ויש להימנע מרכישה בהם.

כלאי זרעים

שתילת שני מינים בסמיכות אסורה ונחשבת "כלאיים".

האיסור אינו חל על אילנות, ולכן מותר לשתול אילנות סמוכים זה לזה, או לשתול ירקות בסמוך לאילן (פרט לגפן). ישנם שיחי תבלין שונים שמוגדרים כאילן וגם עליהם לא חל האיסור. לדוגמה: רוזמרין, לואיזה, שיבא.

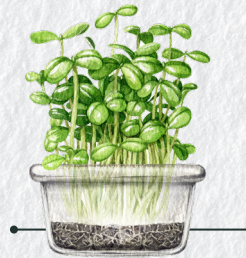
בין שני מיני ירקות יש להרחיק טפח וחצי (כ-13 ס"מ). ההרחקה היא ממקום הזריעה, החיבור לקרקע, אך אין איסור בכך שהענפים והעלים מסתבכים זה בזה.

כאשר מדובר בקטניות, או ירקות מתפשטים ממשפחת הדלועים, שיעור ההרחקה גדול יותר. לשם כך ניתן להשתמש ב"מחשבון כלאיים" באתר מכון התורה והארץ.

הנבטה נבית

אסור להנביט כמה מיני זרעים בתוך מגש עם צמר גפן, אך אם מבצעים הנבטה על מים או באוויר ללא מצע גידול - אפשר להקל להנביט מינים שונים כשהם סמוכים.

למחשבון ההרחקות הצמידה

כלאי הכרם

אסור לשתול בסמוך לגפן. אם עברו על האיסור, הגפן והצמחים הסמוכים לה עלולים להיאסר באכילה.

איסור זה אינו חל על אילנות, ולכן מותר לשתול אילנות בסמוך לגפן ואף להדלות את הגפן עליהם. ישנם שיחי תבלין שונים שמוגדרים כאילן וגם עליהם לא חל האיסור (לדוגמה: רוזמרין, לואיזה, שיבא).

בין הגפן לצמחים אחרים יש להרחיק ששה טפחים - 48 ס"מ. ההרחקה נמדדת מבסיס גזע הגפן לבסיס הצמח, אך גם אם הצמחים שתולים במרחק גדול צריך להקפיד שענפי הגפן לא יאheilו על גביהם, וכן אין לשתול צמחים מתחת לסככה שהגפן עתידה לטפס עליה בהמשך.

בכרם או שורת גפנים שיעור ההרחקה לעיתים גדול יותר, על כך אפשר להרחיב באתר מכון התורה והארץ.

כלאי אילן - הרכבות

כדי שהאילן יהיה בעל מערכת שורשים מוצלחת ועמידה, ויחד עם זאת ייתן יבול טוב, מקובל לבצע הרכבה: לקחת גזע בעל שורשים מתאימים ("כנה") ולהרכיב עליו מין אחר ("רוכב") שהוא זה שייתן את הפירות. עם השנים גילו מהן ההרכבות המועילות לסוגים רבים של עצי פרי, עד שכיום רוב עצי הפרי המשווקים במשתלות - מורכבים.

התורה התירה להרכיב אילנות רק כאשר הגזע שעליו מרכיבים (כנה) והענף שאותו מרכיבים (רוכב) בני אותו המין. ישנם עצי פרי שמקובל להרכיב על כנה ממין שונה, באופן שאסור לפי ההלכה.

לדעת פוסקים רבים, עצים שהורכבו שלא כהלכה - אסור לנטוע בקרקע, ולכן כאשר קונים עצים במשתלה יש לוודא שמדובר בהרכבה כשרה (ובכך גם להימנע מסיוע לדבר עבירה). לכך יש לשים לב במיוחד במינים הבאים: שסק, אגס, שזיף, אפרסק, נקטרינה, דובדבן, גודגדן, משמש ושקד. ככלל, כדי להימנע מאיסור, מומלץ לרכוש במשתלות שבהן מתקיים פיקוח הלכתי על ההרכבות.

למנוח לעניים

בעת איסוף היבול מן השדה חייבה התורה להותיר לעניים חלק מתבואת השדה או מפירות המטע ("פאה"), וכן שלא לאסוף יבול שנפל ("לקט") או שנשכח ("שכחה").

בימינו אין חובה להשאיר יבול בשדה, משום שהעניים אינם מגיעים לאסוף מן השדות ואין רצון התורה לפרנס את בעלי החיים שבשדות.

חלה

מכל עיסה שנילושה חייבה התורה להפריש חלה,
חלה זו מיועדת לכהן ועליו לאוכלה בטהרה.

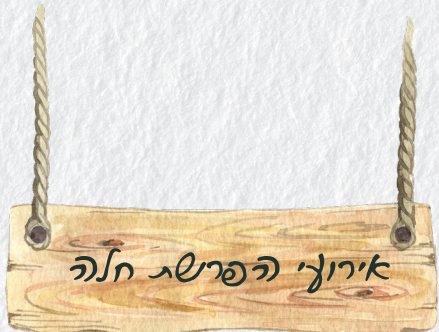
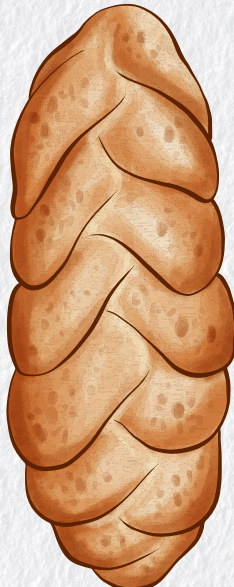
ממה צריך להפריש חלה?

מכל עיסה שיש בה קמח דגן בשיעור 1.2 ק"ג יש להפריש ללא ברכה,
ואם יש בה 1.66 ק"ג ומעלה יש להפריש בברכה (יש פוסקים שמורים
לברך רק משיעור גדול יותר). את החלה יש להפריש לכתחילה מן
העיסה, אך אם כבר אפו אותה יש להפריש מן המאפים.

מאפים מבלילה רכה שאינם עבים - אינם חייבים בחלה, לדוגמה:
חביתות דקות.

מה עושים עם החלה?

בימינו הכהנים אינם טהורים ולכן לא נותנים
להם את החלה, אלא שורפים אותה או עוטפים
ומשליכים.

כדי שיהיה אפשר לברך על הפרשת חלה באירוע שבסיומו
המאפים מחולקים למשתתפים, יש לנהוג באחת מן האפשרויות
הבאות:

החלוקה לאחר האפייה תהיה אקראית, והמשתתפים לא
יקבלו בדווקא את החלה שערכו.

אחת מהמשפחות תיקח לביתה כמות מאפים גדולה
(שיש בהם לפחות 1.66 ק"ג קמח).

חֲדָשׁ

התורה אסרה לאכול מחמשת מיני דגן (חיטה, שעורה, כוסמין, שיבולת שועל, שיפון) שגדלו במהלך השנה לפני הקרבת קרבן העומר, המוקרב בכל שנה בתאריך ט"ז בניסן. לאחר חורבן הבית, אף שמן הדין היה מותר לאכול את התבואה מבוקר ט"ז בניסן, תיקן רבן יוחנן בן זכאי שלא לאכול את התבואה החדשה עד הלילה, זכר למקדש.

כל מוצרי הדגנים (כגון קמח, לחם, דגני בוקר, בירה ומוצרים רבים המכילים עמילן וגלутן) שעבר עליהם יום ט"ז בניסן - אין בהם איסור "**חדש**", והדבר נכון גם לגבי תבואה שהייתה מחוברת לקרקע ביום ט"ז ניסן. אך תבואה שהחלה לצמוח והושרשה רק לאחר ט"ז בניסן - אסורה באכילה עד ט"ז בניסן בשנה הבאה.

למעשה בארץ ישראל איסור חדש איננו מצוי, מפני שהאקלים בארץ מתאים לגידול תבואת חורף, שמשרישה לפני ט"ז ניסן, והרבנות הראשית אינה מאשרת לייבא מוצרים כשרים שיש בהם איסור חדש.

בחוץ לארץ: השולחן ערוך פסק שאיסור חדש חל גם בחוץ לארץ, אולם יש קהילות שנהגו להקל בכך, ובפרט כאשר מדובר ביבול שגדל בקרקע של גויים. מערכות כשרות רבות בחו"ל מעניקות הכשר למוצרים שיש בהם דגנים הכלולים באיסור "חדש" תוך הסתמכות על הדעות המתירות.

בלאזריק לאינה פרטי

בתפעול גינה פרטית ישנם כמה עקרונות יסוד השייכים למצוות התלויות בארץ, ועליהם צריך להקפיד:

ערוגות תבלין או ירק

אילנות או שיחים
ותבלינים רב שנתיים
המוגדרים כאילן - מותר
לשתול ללא הרחקה.

בין קטניות
לירקות יש
להרחיק 48 ס"מ.

כאשר אחד מן המינים
שייך למשפחת הדלועים
יש להרחיק ביניהם 96
ס"מ, או לדאוג שהעלים
לא יתפשטו על המין
השני.

אין לשתול ירקות
ממינים שונים, או
תבלינים המוגדרים
כירק, במרחק פחות
מ-13 ס"מ.

דלועים	תבלינים המוגדרים כירק	תבלינים המוגדרים כאילן
דלעת, מלפפון, מלון, קישוא, אבטיח	בזילקום, כוסברה, כמון, נענע, עירית, לימונית, פטרוזיליה, שמיר	אורגנו, אזוב (זעתר), בזיליקום תימני, לואיזה, מרווה, רוזמרין

נטיעת עצים

עצי פרי יש לרכוש במשתלה בעלת פיקוח
הלכתי, כדי לוודא שלא מדובר בהרכבה אסורה,
וכדי לדעת ממתי מתחילות שנות הערלה.

בעת שתילת אילן ממשתלה מפוקחת, כדי
להמשיך את מניין שנות הערלה מהמשתלה,
יש להקפיד שגוש האדמה לא יתפורר. לשם כך
יש לחפור תחילה בור באדמה, להניח בתוכו את
השתיל עם השקית, לקלף את השקית מעליו
ולכסות באדמה בעדינות.

לאילן שנקנה ממשתלה ללא פיקוח יש למנות
שלוש שנים מעת שתילתו בגינה, אך לפני
שתילתו יש לוודא שהוא איננו מורכב באיסור.

גפן

כשיש גפן בגינה יש להקפיד שלא לשתול בסמוך אליה ירקות, קטניות וכדומה, אלא לכל הפחות במרחק של 48 ס"מ מן הגזע. כמו כן יש להקפיד שענפי הגפן לא יאheilו מעל צמחים אלו.

איסור זה אינו אמור כלפי אילנות או תבלינים המוגדרים כאילן, ואין צורך להרחיק ביניהם ובין הגפנים.

בחצר

תרומות ומעשרות

בחצר שיש בה פרטיות - יש חובת מעשר. מפירות העץ שגדלו בתוך החצר עצמה - התירו חכמים לקטוף בכל פעם פרי אחד ולאכול בלי לעשר. אולם פירות שרגילים לחלקם לפני האכילה נחשבים כשני פירות וחייבים במעשר, לדוגמה: פירות הדר או אבטיח - צריך לעשר גם אם אוכלים רק אחד מהם.

מראש

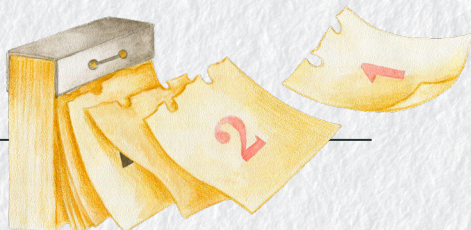
תרומות ומעשרות

כאשר חוששים שבני הבית יאכלו מפירות הגינה בלא לעשר, יש אפשרות לבצע נוסח הפרשה מראש וכך כל הפירות שייקטפו יחשבו למעושרים. לשם כך יש לקטוף פרי או שניים, ולומר את נוסח ההפרשה מראש שמובא כאן בעמוד 15.

התרומות והמעשרות יחולו רק בעוד שהפרי שהופרש בשבילם קיים, לכן יש להקפיד לשמור את הפרי למשך זמן הקטיף. מומלץ לבצע את התנאי למשך שבוע אחד, לאחר מכן לעטוף ולהשליך את הפרי, ובמידת הצורך לבצע שוב את התנאי על פרי אחר.

ערלה ותבעי

אין לאכול מפירות העץ בשלוש השנים הראשונות לנטיעתו (על אופן חישוב השנים ראו לעיל בעמוד 6). בשנה הרביעית יש לחלל את קדושת הפירות על מטבע (מומלץ לשם כך להיות מנוי בבית האוצר), ורק לאחר מכן לאוכלם.

עקירת עצי פרי

התורה אסרה לעקור עצי פרי, אלא אם מדובר בצורך קיומי. עקירת עצים שגורמים לנזק שאינו קיומי (למשל אם הם מלכלכים, או ששורשיהם מרימים את שביל הגישה) - אסורה. העתקת עצי פרי יחד עם גוש אדמה גדול שממנו הם יכולים לחיות - אינה נחשבת לעקירה, והיא מותרת לכל צורך שהוא.

הפריש תרומות ומעשרות

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְאָנּוּנוּ
לְהַפְרִישׁ תְּרוּמֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת.
(ברכה זו יש לומר רק כשמפרישים מפירות שבוודאות אינם מעושרים)**

**מֶה שְׁאֵמַר עַכְשָׁנוּ יָחֹול עַל כָּל מִין בְּנוֹכַד:
הַמַּאִית הַנִּמְצֵאת בַּתְּחִתִּית שֶׁל מֶה שֶׁהִנַּחְתִּי בַצֵּד – תִּשָּׂא בִּינְתִים טָבֵל.
שָׂא מֶה שֶׁהִנַּחְתִּי בַצֵּד – הָרִי הוּא תְרוּמָה גְּדוֹלָה עַל הַכֹּל.
הַמַּאִית שֶׁהִזְכַּרְתִּי וְעוֹד תִּשַּׁע מֵאֹת בַּצֵּד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל מֶה שֶׁבִּרְצוֹנִי לְתַמֵּן –
הָרִי הֵן מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן.
הַמַּאִית שֶׁהִזְכַּרְתִּי – הָרִי הִיא תְרוּמַת מַעֲשֵׂר.
עוֹד תִּשַּׁע מֵאֹת בַּצֵּד הַתְּחִתּוֹן שֶׁל מֶה שֶׁבִּרְצוֹנִי לְתַמֵּן – הָרִי הֵן מַעֲשֵׂר
שֵׁנִי, וְאִם צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר עֲנִי – הָרִי הֵן מַעֲשֵׂר עֲנִי.**

**בשנת מעשר שני מוסיפים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְאָנּוּנוּ לַפְּדוֹת
מַעֲשֵׂר שֵׁנִי.
(ברכה זו יש לומר רק כשהפירות שייכים בוודאות לשנת מעשר שני)**

**מֶה שֶׁקִּבַּעְתִּי לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בַּתּוֹסֶפֶת רִבַּע מַעֲרָכּוֹ – הָרִי הוּא מַחֲלָל, כָּל
דִּרְגַת חֵיּוֹב עַל פְּרוּטָה וְרִבַּע בְּנוֹכַד, בַּמִּטְבֵּעַ הַמִּיַּעֲדָת לָכֵן בְּשִׁבְלִי.
וְאִם יֵשׁ כָּאֵן פְּרוֹת רִבְעִי – הָרִי הֵם בַּתּוֹסֶפֶת רִבַּע מַעֲרָכֶם מַחֲלָלִים, כָּל
דִּרְגַת חֵיּוֹב עַל פְּרוּטָה וְרִבַּע בְּנוֹכַד, בַּמִּטְבֵּעַ הַמִּיַּעֲדָת לָכֵן בְּשִׁבְלִי.**

הפרשת תרומות ומעשרות מראש

הפרשה זו תחול בכל פעם שמישהו יקטף פרי מן העץ,
או יקח פרי הנושר ממנו, מעטה.
ההפרשות השונות יחולו זו אחר זו, לפי הסדר הנהוג, תחלה בחלק שמצוי
בצד העליון של הפרי שהנחתו בצד ובהמשך בחלקים שתחתיו לכוון מטה.

מה שאמר עכשו יחול על כל מין בנפרד:
הגגים העליון ביותר מהטבל שבפרות שהנחתו בצד – יהיה תרומה גדולה.
המאית מהפרי שבנצוני לתמן בכל פעם, שתהיה בצד העליון של הטבל בפרות
שהנחתו בצד, ועוד תשעה חלקים כאלה שיהיו בצד העליון של הפרי שבנצוני לתמן
בכל פעם – יהיו מעשר ראשון.
אותה מאית שהנחתו בצד, שאמרת שתהיה מעשר ראשון – תהיה תרומת מעשר.
עוד תשע מאות שיהיו בצד התחתון של הפרי שבנצוני לתמן באותה פעם – יהיו
מעשר שני, ואם צריך להפריש מעשר עני – יהיו מעשר עני.
מעשר שני זה, בתוספת רבע מערכו, יהיה מחלל על פרוטה
ורבע במטבע המיטת לך בשבילי.
ואם יש כאן פרות רבעי – הרי הם בתוספת רבע מערכם יהיו מחללים
כל דרגת חיוב על פרוטה ורבע בנפרד, במטבע המיטת לך בשבילי.

הפרשת חלה

מניחים את העיסה לפנינו, ומברכים את הברכה:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו
נוסח האשכנזים: להפריש חלה [מן העסה].
נוסח הספרדים: להפריש חלה תרומה.
לוקחים חתיכה קטנה מן העיסה, ואומרים:
הרי זו חלה.

❖
"ארץ אשר עיני ה'
אלוקיך בה"

כתיבה: הרב יצחק דביר
הגהה: אפרת אקשטיין
בהוצאת מכון התורה והארץ
עיצוב: צמור | 054-2177172